

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.832/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év február hó 3. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A folytatólagosan, súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szegedi Városi Bíróság 16.B.2246/2007/11. számú ítéletét és a Csongrád Megyei Bíróság 2.Bf.386/2008/7. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szegedi Városi Bíróság a 2008. február 20-án kihirdetett - és a Csongrád Megyei Bíróság 2.Bf.386/2008/7. számú végzése folytán 2008. június 9-én jogerőre emelkedett - 16.B.2246/2007/11. számú ítéletével a terheltet 2 rendbeli folytatólagosan, súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének kísérlete (Btk. 323.§ (1) és (2) bekezdés b/ pont), lőfegyverrel, lőszerezettel visszaélés büntette (Btk. 263/A.§ (1) bekezdés a/ pont), robbanóanyaggal visszaélés büntette (Btk. 263.§ (1) bekezdés) és rongálás büntette (Btk. 324.§ (1) bekezdés és (3) bekezdés a/ pont) miatt halmazati büntetésül 7 év fegyházra és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A tényállás - felülvizsgálati indítvánnyal érintett - I. pontja a következőket tartalmazza:

A terhelt 2004. évben - közelebbről nem tisztázható időpontban - elhatározta, hogy a bűncselekmények elkövetése útján szerez jelentősebb összegű készpénzt, amelyből kocsmát nyitott volna.

A terhelt az általa végzett fűtésszerelési munkák alkalmával azt tapasztalta, hogy a sértett az átlagot meghaladó anyagi körülmények

között él. Úgy döntött, hogy jogtalan haszonszerzés végett a sértettet élet, testi épség elleni fenyegetéssel pénz átadására kényszeríti.

Ennek megfelelően 2004. október 5-én az éjszakai-hajnali órákban megjelent a sértett házában, s csúzlival egy csapágygolyót lőtt be a lakás ablakán. Az üveg csörömpölésére a sértett felébredt, de mindennek csak akkor tulajdonított jelentőséget, amikor ugyanezen a napon 18 óra 50 perckor a terhelt telefonon felhívta őt, s közölte vele, hogy 5.000.000 forintot fizessen meg.

Röviddel ezt követően a terhelt a mobiltelefonján is felhívta a sértettet azzal, hogy amennyiben egy héten belül 5 millió forintot nem ad át a részére, a következő golyó a sértett gyermekének fejébe megy.

A sértett még ezen a napon 22 óra 30 perckor feljelentést tett a rendőrkapitányságon.

A terhelt a zaklatással nem hagyott fel, s 2005. október 13-án sms-t küldött a sértettnek, amelyben ismét követelte az 5 millió forint átadását, egyben kilátásba helyezte, hogy ha ezt nem teszi meg, a sértett gyermekét lelövi.

A sértettben ezek a fenyegetések komoly félelmet keltettek, ezért újból megjelent a rendőrségen, ahol 2004. október 14-én sor került az ismételt kihallgatására. Eközben a terhelt mobilszámáról sms-t kapott azzal a szöveggel, hogy „Patrik élt 11 évet. Meghalt, mert az anyukája nem tett érte semmit.”

A terhelt még ezután is több, a sértett gyermekének élete, testi épsége elleni fenyegetést tartalmazó sms-t küldött a sértett mobiltelefonjára. Amint azonban tudomást szerzett arról, hogy a sértett értesítette a rendőrséget, a cselekményével felhagyott. A sértett a terhelt részére a követelt 5 millió forintot nem adta át.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a Be. 416.§-a (1) bekezdésének a/ és b/ pontja alapján a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

Álláspontja szerint a sértett sérelmére megvalósított cselekmény kapcsán a Btk. 17.§-ának (3) bekezdésében foglalt büntethetőséget megszüntető ok miatt a terhelt felmentésének lett volna helye.

Az eljáró bíróságok e cselekményt tévesen értékelték befejezett kísérletként, a 4/2002. számú jogegységi határozatból kitűnően az ugyanis befejezetlen kísérlet volt, a bűncselekmény befejezésétől pedig a terhelt önként elállt. Önmagában az a körülmény, hogy a sértett értesítette a rendőrséget, az önkéntességet nem zárja ki,

hiszen a rendőrség a bűncselekmény megakadályozása érdekében nem avatkozott be. A II. tényállási pont esetében egyébként a terhelt még akkor sem állt el a cselekmény folytatásától, amikor már tudta, hogy folyik a rendőri intézkedés. Ekként a jelzett cselekmény során a terhelt túlnyomórészt saját elhatározásából lépett vissza a folytatástól.

Kifogásolja továbbá az indítvány, hogy a megyei bíróság - bár rögzítette enyhítő tényezőként, hogy a terhelt a kárt megtérítette - az első fokon kiszabott büntetést nem mérsékelte. Ezzel megsértette a Btk. 83. §-ának (1) bekezdésében írt szabályt.

A legfőbb ügyész a BF.2327/2008. számú nyilatkozatában és a nyilvános ülésen jelenlévő képviselője - a bűnösségi körülmények értékelését kifogásoló részében törvényben kizártnak, egyéb vonatkozásban alaptalannak tartva a felülvizsgálati indítványt - a megtámadott határozatok hatályban fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Btk. 16.§-ának (3) bekezdése értelmében nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése. A jelzett büntetlenséget eredményező ok ekként akkor alkalmazható, ha a bűncselekmény kísérlete fogalmilag lehetséges; a kísérlet nem teljes, befejezetlen (a materiális bűncselekmény befejezett kísérleténél ugyanis már csak eredményelhárítás lehetséges); a visszalépés pedig önkéntes.

A felülvizsgálati indítvány helyesen hivatkozott a 4/2002. BJE határozatban kifejtett iránymutatásra, amelyből kitűnően a zsarolás bűncselekményének nem teljes (befejezetlen) a kísérlete mindaddig, amíg az erőszakos, fenyegető elkövetési magatartás miatt a passzív alany nem kényszerül a tettes akarata szerinti tevésre, nem tevésre vagy eltűrésre.

A tényállás I. pontjában írt cselekmény esetében tehát - minthogy a sértett a fenyegetés ellenére sem teljesítette a terhelt követelését - valóban a súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntetnének nem teljes kísérletéről van szó, ennél fogva a terheltnek a befejezéstől való visszalépésre lehetősége nyílt.

Az elállás - amint arra a 4/2002. büntető jogegységi határozat szintén kitér - azonban csak akkor tekintendő önkéntesnek, ha az elkövető döntően belső elhatározásából hagy fel a külső körülmények által nem akadályozott magatartás folytatásával. A jelen esetben viszont a terheltnek nem volt lehetősége a cselekmény zavartalan véghezvitelére, hiszen tudomást szerezve arról, hogy a sértett bejelentést tett a rendőrségen (amitől - amint arra az elsőfokú tárgyaláson tett vallomásában utalt - megijedt), nem belső

elhatározás eredményeként, hanem külső kényszerítő tényező hatására lépett vissza a bűncselekmény befejezésétől. A jelzett szempontból közömbös, hogy a sértetti bejelentés alapján a rendőrség foganatosított-e intézkedéseket az elkövető személyének felderítése, vagy a bűncselekmény megakadályozása érdekében.

Helyes az a védői érv, hogy az I. tényállási pontot érintő elállás önkéntességének megítélése csak az adott cselekmény kapcsán vizsgálándó, s nem hozható kapcsolatba a későbbi - fegyverek, lőszerek beszerzésében, illetve más személy sérelmére véghezvitt zsarolás kísérletében megnyilvánuló - terhelti tevőlegességgel. Ebből viszont az is következik, hogy az I. pontban részletezett elállás önkéntességének igazolására nem alkalmas az a tény, hogy a terhelt két és egynegyed év elteltével - vakmerőbbé, gátlástalanabbá válva - más sértett esetében a zsarolási fenyegetéssel akkor sem hagyott fel, amikor már tudott az ügyben tett konkrét rendőri intézkedésekről. A kifejtettekből következően tehát nem sértettek büntető anyagi jogi szabályt az eljárás bíróságok, amikor a terhelt javára a Btk. 17.§-ának (3) bekezdését nem látták alkalmazhatónak.

A Be. 416.§-a (1) bekezdésének b/ pontja értelmében a felülvizsgálati eljárásban a büntetés mértéke kizárólag akkor támadható, ha az a cselekmény téves jogi minősítése, avagy a büntető jog más szabályának megsértése miatt vált törvénysértővé.

A Btk. 37.§-ában és 83.§-ában foglalt elv sérelmére történt hivatkozás azonban kívül esik a felülvizsgálatot megalapozó anyagi jogi szabálysértések körén, mivel a büntetés célját szolgáló büntetőjogi joghátrány meghatározása a bíróság értékelő - s ekként e rendkívüli jogorvoslat keretében nem is vitatható - tevékenységének eredménye. A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint kétségtelenül enyhítő körülmény, amely azonban korántsem jelent kötelezettséget a büntetés mérséklésére, minthogy annak nyomatakát az egyéb enyhítő és súlyosító körülmények egybevetésével mérlegeli a bíróság. A terhelt terhére rótt bűncselekmények súlyosságát figyelembe véve pedig a kiszabott fő- és mellékbüntetés tartama törvénysértően eltúlzottnak egyébként sem tekinthető, s még akkor sem lett volna az, ha az I. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán az önkéntes elállás, mint büntethetőséget megszüntető ok valóban megállapítható.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság - nem adva helyt a felülvizsgálati indítványnak - a megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a értelmében hatályukban fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be.

3.§-ának (4) bekezdésén, illetve 416.§-a (4) bekezdésének b/ pontján, továbbá a 418.§-a (3) bekezdésén és 421.§-ának (2)-(3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2009. február 3.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Akác Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró.

A kiadmány hiteléül:

írnok

MV